

Хубаво е да бъдеш радостен, моля се да чувстваш Христовата радост в себе си, където и да се намираш, през каквото и да минаваш, колкото и да е тежък кръстът върху гърба ти, в сърцето ти, в семейството ти, някъде дълбоко в сърцето ти да има поне малка усмивка. Ако не можеш да се усмихнеш много, се усмихни малко. Истина ти казвам. Струва си трудът и това, което казваме, не е лъжа, нито измама, нито лъжеусещане или самовнушение. Усмихнете се, защото всичко ще премине, усмихнете се, защото кръстът не след дълго води до възкресението в живота. Усмихни се, защото, ако с очите на душата можеш да видиш края на историята, на света, тогава ще властва светлината. Накрая радостта властва, пълното щастие, веселието от Бога. Това, през което минаваме, е етап от живота ни. Сълзите нямат последната дума, нито болката, а Христос, радостта и ликуването: това са страхотни неща, те са истински; сред най-голямата скръб, болка и изгарящи сълзи, ако забележиш, ще видиш Христовата светлина, ще забележиш, че накрая идва нещо друго.

Казвам ти това, защото зная, че сега, когато сядаш и слушаш, не го правиш, защото всичко върви добре при теб - ако беше така, нямаше да слушаш църковно радио и да си говорим. Това, което в крайна сметка ни обединява, е болката, мъката, скръбта. Нас сега не ни обединява лудата радост, защото, ако чувствахме луда радост, сега нямаше да сме тук. Какво, нима щях да стоя да слушам радио, ако изпитвах луда радост? – казва другият и затова слушаш малко и си казваш: поне леко да се утеша, да чуя нещо и да се хвана за него и да получа малко кураж в житейската борба.

Как да говоря за болката в същото време, когато ти минаваш през голяма болка, сякаш са ти опрели нагорещено желязо в сърцето и душата и са те изгорили, изгорял си и си изпитал болка, ти настина заслужаваш, на теб би трябвало да ти кажат Браво!, да ти стиснат ръката и да ти кажат: ела да те покажем по телевизията! Не да говориш, а само да видим лицето ти. Но не можем, такива лица не ходят в телевизията, защото по телевизията трябва да си гримиран, нагласен, да се смееш, да се кикотиш, през цялото време да казваш само такива шеги и майтапи или за кратко дават нещо меланхолично, което доникъде не води.

Имам снимки от Света Гора с различни отци, мои познати, приятели, които ми позволят да ги снимам от любов и добрина, а не за да придобиват публичност. Стари монаси, дядовци, които не са излизали от Света Гора 50-60 години, лица с кръст, с болка, бих искал тези лица да не говорят, а просто да ги покажат един път по телевизията, само техните снимки и нищо да не казват. Да излъчат тези лица и отдолу да пише, че този дядо бил на Света Гора и живял там 50 60, 70 години и проявявал търпение, понесъл изкушения, издържал изпитания, война от изкушителя, от свой брат, от себе си, от страстите си, подобно на високия връх Атон който приема мълнии, валежи, светкавици, слънце, градушка, жегата и безропотно стои толкова векове и проявява безкрайно търпение и е символ за зрялост. Така и тези лица, които са изпитали болка, минали през много неща и не си прекарват добре, а изпитват болка. Накрая това ни обединява, ти си в света, ти си на друго място, други са на друго място, а други в семейството си, друг в работилницата, на работа, в офиса, в автомобила, всички изпитваме някаква болка и затова комуникираме и си говорим. В крайна сметка, и това е утеха, нека прославяме Бога, че ни позволява и имаме този опит.

Болка например е да нямаш работа. Молете се за младите, които нямат работа и завършват университета и казармата, но няма какво да правят след това и ги обхваща меланхолия, обхваща ги депресия и не знаят как да живеят. Искат да се оженят, но не могат, защото казват: какво ще кажа на тази девойка, че съм добро и златно момче, но нямам работа-каво ще ядем? Сухари през целия ден? Не става. Трябва да има и работа и това е трудно. Затова се молете за тези младите хора.

Какво ти казах веднъж да проявяваш търпение, когато минаваш през някакъв кръст и болка и да гледаш малко по-далеч, а не само болката, да гледаш, че заедно с болката Господ ти носи нещо друго по-нататък. Почакай, не бързай. Нужна е вяра, знаеш ли какво означава вярата- тя означава да не виждаш нищо пред себе си, но да казваш: по-нататък ще видя хубава ливада, да вярваш, че идват ливади, красиви пейзажи, дарове, роса сред жегата, да вярваш, че ще видиш оазис. Това ще рече вяра, тя означава, че не виждам нищо пред себе си, но в душата си предварително се оставям, откривам се, отварям в себе си огромни хоризонти, не оцветявам всичко в черно. Нещо идва. Къде е? Виждаш ли го? – питах ти. Не, не го виждам, как да го видя след като очите ми не виждат надалеч, не мога да видя надалеч. Това обаче не означава, че не съществува далечното, което се задава. Затова ти казвам, че с помощта на вярата болката се третира по различен начин: когато изпитваш болка и вярваш в Христос, се надяваш, вярата отменя безнадеждността, притеснението, меланхолията, тя носи оптимистичен лъч сред най-гъстия мрак. Знаеш ли какво означава да вярваш? Това е взрив в душата, бомба и когато тази бомба избухне, казваш: леле, какво става, бе детето ми, не го очаквах! Затова трябва да имаш надежда!

На един човек постоянно му казвам: всичко ще бъде добре! и той ми казва: пак ли това ще ми кажете, да не би да сте се научили да го казвате ей-така, за да ме утешите? Аз му казах – не ти го казвам, за да се избавя от теб, защото тези думи *всичко ще бъде добре* не са нещо формално, а истината. Всичко ще бъде добре, наистина, защото съществува Христос, защото и ти си Христов и не е възможно Христос, Който те обича, грижи се за теб, мисли за теб, привел те е от небитие в битие, знае колко са космите на главата ти, те са преброени, Този, Който когато ти спиш, Той не спи, се грижи за всички въпроси на твоя живот. Той знае какво ще стане и в това, което сега те притеснява, в този малък или голям кръст, който сега понасяш, какъвто всеки има. Бог няма да те остави.

И тъй, имай вяра, в противен случай няма да издържиш, казвам ти го категорично, защото съм го констатирал: ако не вярваш, няма да стане. Аз се чудя на някои хора как издържат в живота си без да вярват в Христос. Как издържат болката. Чудя се, не крия от теб, че без Христос животът е толкова труден, има толкова непредвидим неща, притеснения, болести, беднота, проблеми, разводи, смърт, интензивно отделение, психологически и финансови проблеми, каквото ви дойде наум. И тъй, ако не вярваш в Христос, как можеш да издържиш? Къде стъпваш, върху какво облягаш душата си, а и тялото си? Как стъпваш и не се сгромолясваш на земята от житейските мъки? Не става, без Христос бихме полудели. Ако си разбрал това, си блажен. Ако си го кажеш, е хубаво, т.е. да казваш в себе си- Христе мой, без Тебе бих полудял! Животът без Теб е безизходица и огромна въпросителна. Без Христос главата ми се изпълва само с въпросителни, а заедно с Христос всички въпросителни стават удивителни, всички странни неща се обясняват и всички необясними неща получават своето тълкувание. Без Него няма да стане. Затова, за да не се полудят, днес хората се отдават на нещо, не издържат болката, не издържат заплахата от небитието, смъртта, самотата, притесненията, безизходицата, липсата на любов, всичко това, през което всеки минава, не издържа и затова какво прави? Търси някъде малка утеха, утешение. Ако човек няма Христос, ако няма правилно възпитание, ако няма издръжливост, какво да прави? Къде да се облекне? Да се запише в клубове да засаждане на дървета или да отиде да се грижи за екологичната среда?. Наистина, тези неща придават някакъв смисъл, но извинявайте, бре хора, това ли е смисълът на моя живот? Да засаждам дървета? За това ли се родих, това ли ще ми даде цел в живота? Това ли ще ме държи в живота? Това ли ще ме подкрепи, когато видя мъртво моето дете? Е, кажи ми! Върви при една майка, чието дете е починало и й кажи: госпожо, знаете ли, утре ще залесяваме Пентел и

(Планински масив до Атина)! Елате да помогнете, за да намерите смисъл в живота! Ама, кой ще ми обясни това нещо? Кой ще ми обясни защо умирам? Това не е ли голяма болка? Кой може да победи тази болка? Кое залесяване може да ороси душата ми, която е пресъхнала от болката на смъртта, на развода, на болестта, тези големи въпросителни, които имам в душата си? Кой ще ми ги реши? Моето кученце, котенце? Канарче? Какво? Виждаш, че хората имат някаква утеха- единият взема котенцето и има нещо, което услажда живота му. В крайна сметка, той иска да покаже любов към

нещо. Друг пие алкохол, за да забрави, какво да забрави? Забравих – ти отговаря. Напих се сега, нищо не помня, не ми говори, не те разбирам, не те познавам. Друг взема наркотици, трети осъмва в нощни заведения, друг в стадиона и минават пет-шест часа, потапят се и забравят за себе си. Защо стават всички тези неща? Защо? защото изпитваме болка. Изпитваме болка и когато имаш болка, търсиш да направиш нещо. Не издържаш. Само с Христос всичко това може да се преодолее. Тези, които не могат да правят нищо, изпадат в меланхолия. Не мога да кажа, че се отдават на меланхолия-защото това не е нещо, което хората го правят съзнателно т.е. да кажат: днес ще започна да изпадам в меланхолия, а нещо, което им идва отвътре. Разбира се, и те имат отговорност, но това е реакция на организма, на психиката спрямо голямата болка и безизходиците на този живот и нашата душа ни заплаща, защото я оставяме без Бога, с една огромна меланхолия и празнота. Меланхолията е неизразходвана любов, тоест човек реално иска да бъде обикнат и най-вече да обикне, но не може, не се е научил да обича, не е почувствал любов, в този момент не чувства благоприятния климат на любовта и се потапя в празнота, меланхолия, депресия, в чернилката на душата и всичко в него се помрачава.

Реакциите, които стават в душите на всички хора, са много страшни, в тях влиза и Бог, Той не седи отвън, Светият Дух влиза в тези хора и им помага да стигнат до някаква светлина. Ние имаме свръхбляскавата светлина, която е Христос. В крайна сметка, ако не вярваш в Христос, не знам как ще издържиш болката в живота. Нужна е вяра. Първо за това, че болката няма последната дума в живота ти. Второ, мисля, че е нужна любов, защото, когато обичаш, изпитваш болката по друг начин. По друг начин чувстваш болката, когато вършиш нещо, обичайки другите. Обичам първо на първо означава излизам от себе си. Човекът, който излиза от себе си, чувства по друг начин своята болка. Този, който постоянно се занимава със своето его, въпроси, проблеми, не може лесно да преодолее болката, защото в центъра е поставил своето его. Докато човекът, който обича, излиза от себе си, обича хората, мисли и за другите, а не само за себе си. Тоест това, което казва старец Паисий, че например вали дъжд и всички казваме: леле, прането! Да отида да събера прането! Да не се намокри! Мислим, че дъждът нас ще засегне, докато човекът, който има по-широка любов, мисли, че този дъжд навярно ще намокри дрехите на някой, който няма да успее да ги прибере, но при друг това може да означава, че този дъжд ще наводни нивата му и ще унищожи реколтата, т.е. той мисли за хората, които са на пътя и дъждът ги вали. Всичко това означава да приемам болката и неблагоприятните неща в живота, но да нямам за център моето аз, на мене какво ще ми струва, аз какво тегля, на мене какво ми става.

Затова архим. Софроний Сахаров - тези свети хора говорят превъзходни и страхотни неща - казва, че когато изпитва болка, човек влиза в потока на любов, който се излял за първи път в човечеството през онази нощ, когато Христос се молил в Гетсиманската градина на Елеонската планина. Той се помолил за целия свят и от сърцето Му се изляла вълна на всемирна любов, която обгърнала вселената, целия свят, всички хора,

които се родили и ще се родят до Второто Пришествие. В онзи час Господ почувствал всички движения на болката, които ще почувстват хората докато свят съществува и до края на вековете. Всичко това минало през святата душа на Христос, Той го почувствал и се помолил за всичко това. Разбираш ли? Тоест в онзи миг Господ, чувствайки върховна болка в Себе Си, почувствал болката на всички хора, които ще имат подобни преживявания, естествено в много по-малка степен, но Господ почувствал всичко това. Старец Софроний казва: така и ти, когато изпитваш болка и минаваш през разни неща, се опитай в онзи час да излезеш малко то себе си, ако можеш. Защото понякога голямата болка те парализира, обездвижва те и за нищо не може да помислиш. Помисли, че в онзи миг ти се дава много голяма възможност твоето сърце да се разшири и да почувства това, което чувстват заедно с теб хиляди, милиони други хора в света, в този миг, когато ти страдаш. Тоест, ако една вечер почувстваш самота, понеже твоята компания не те е взела на разходка или приятелката ти не ти е отдала значение, или този, който обичаш, много отдавна не ти се е обаждал, помисли, че това, което преживяваш, е възможност да осъзнаеш, че хиляди хора чувстват това в този момент-самотата, която ти сега чувстваш. Разшири сърцето си! Увеличи го, за да побира болката на другия и погледни любящо, сърдечно, божествено на болката на всички хора. Знаеш ли какъв ставаш в онзи миг? Ставаш човек всемирнен, обгръщаш всемира, чувстваш всичко.

Чувал съм за старци на Света Гора, за един игумен, който сега не е сред живите, той бил в манастира Дионисиу този дядо казал на един познат в Атина: *помолих се и почувствах болката на хората. Сред моята болка докоснах болката на хората, на другите хора в света и излязох от себе си, не се занимавах само със себе си*. Болката те докосва по друг начин и те обогатява. Затова човекът, който изпитва болка, е сред най-богатите хора на света, той има богатство, душевно богатство, може да е много беден, но има богатство— важи и обратното: човек може да е много богат с пари, но когато го доближиш, виждаш голяма нищета, защото този човек не е изпитал болка. Тоест, ако някой друг отиде и му каже нещо, той не разбира от болка, защото не я почувствал, защото, веднага щом той въздъхне, ще му донесат това, което иска. Дори най-богатият човек на света няма дълбочината на твоята душа, която изпитва болка. Аз предпочитам да изкажа моята болка на тебе, който изпитваш болка, а не на някой богат човек, който не е изпитвал болка. Ако е изпитвал болка, и той ще ме разбере. Но ако не изпиташ болка, не можеш да почувстваш другия. Болката разширява сърцето ти, дълбае вътре в него и разбираш дали имаш любовъдър ум, защото, в противен случай може да си егоист и да искаш да се занимаваш само със себе си.

Старец Софроний казва, че тогава, когато се молил - защото това било по време на войната, през 40-те, той не взел участие във войната - молитвата му обгръщала болката на всички хора, така я преживявал, простирайки любовта си навсякъде. Старец Йаков Цаликис казва, че се молил за болката на света и чрез своята болка чувствал болката на хората. По време на войната в Сърбия веднъж той отишъл при св. Йоан Руски,

помолил се за хората и казал светий Йоане - както и към св. Давид - ако може, да не става война, заради децата!

Разбираш ли? Тези хора изпитали голяма болка, която накарала тяхната душа да обгърне цялата земя. Затова всички намирали утеха близо до тях. Веднъж докато старец Порфирий говорил, започнал да плаче, да изпитва болка и го попитали: защо сте така? какво ви има? Той казал – чувствам болката на хората от войната в Югославия. Сега, докато говорим, умират хора, чувствам ги и душата ми страда заедно с тях. Разбра ли? Когато обичаш, изпитваш болка по друг начин, изпитваш болка, имайки компания и тогава болката е много по-различна. Тогава излиза повече любов, смирение, тази болка се превръща в прегръдка и има благодат. Болката облагодатява човека. Защо Света Богородица е прекрасен човек? Защото е изпитала болка. Какво си мислиш, че тя не изпитала болката на Кръста и била просто една обикновена девойка, жена, която просто родила Бога? Ама само и това, че родила Бога в света било болка, не телесна, а болката на решението. Да захвърля моя живот, его, да се хвърля в прегръдката на Божията милост без да зная какво ме чака на другия ден. Това било болка, риск, дръзновение, откриване, смърт, кръст. Кръст преди Кръста на Сина й.

Някой ще ми каже, *отче, слушам те, но не разбирам това, което ми говориш, защото аз днес дължа много пари, имам заем и се подлудявам с тези лихви! Сега ти седиш и ми говориш теории*. Имаш право. Или другият казва- *моето дете отсъства от два дена и не знае къде е, къде обикаля и къде се намира. Един път ми го доведи полицията, друг път линейката от болницата.*

Ти изпитваш болка. Е, аз сега седя и ти казвам, че сред болката, т.е. когато обичаш, това е практическото, когато обичаш и плачеш за детето си, в този плач вложи и другите деца, които също обикалят, съгрешават, вземат наркотици и отсъстват от дома. Не само твоето, а и други деца имат проблеми. Колко? Хиляди. И малки, и по-големи, и затова се помоли за тях.

Светците не чели книги, а живели тайната на болката по спасителен начин в своя живот и знаели какво означава да изпитваш болка в своята плът. Разбираш ли? Затова ти казвам, че е нужна любов и съприкосновение с Христос, за да издържиш болката. Заедно с Христос издържаш болката, в противен случай това е трагедия, пак ти го казвам. Нужно е съприкосновение с Христос и постоянно да Му казваш - Господи, изпитвам болка, помогни ми! Не издържам, Господи, ще полудея! Господи, намеси се да се спася! Дай ми някакво решение. Постоянно. И тази болка да стане молитва. Изпитваш болка? Помоли се! Не можеш да се помолиш? Поплачи. Не можеш да поплачеш? Извикай! *Моят вик да стигне до Твоя слух.* Това какво е? Викът какво е? Извикай към Бога. Св. пророк Давид има тази искреност, простота, прямота и ни казва- аз нямам достолепни връзки с Бога от типа винаги ще бъда доброто дете пред Него, а

Болката разширява сърцето - част 1

Написано от Архим. Андрей Конанос
Събота, 19 Юли 2014 20:45

казвам на Бога това, което чувствам и сега – казва св. пророк Давид – изпитвам болка и затова, Господи, викам, викам към Теб, зова към Теб, оплаквам Ти се, но на Теб се облягам, не бягам от Теб!

Не бягам от Теб, каквато и болка да ме караш да изпитвам. Караш ме да изпитвам болка, но зная, че ме обичаш; сега не го разбирам, добре. Но вярвам, и това означава вярата – тя означава, че не виждам, че ме обичаш, не разбирам как ме обичаш, къде е любовта, след като ми взе детето! Къде е любовта? След като другата жена казва: мъжът ми почина, къде е Божията любов? Дори мъжът ми ме обича, заряза ме, дори Бог ме обича, защото ме остави да мина през това, къде е любовта? Да, тя не е нещо, което се вижда, сега имаш право, не говоря, а мълча, но сред тази болка знаеш, че Бог те обича, това ти го казва твоя разум, логически го разбираш, но душевно не го чувстваш. И тъй, задоволи се с това, в този етап, някога ще го разбереш, по-късно, не всички проблеми се решават днес в Църквата, днес няма да отговорим на всички неща, а животът ще ти отговори след десет, два десет, четиридесет години и най-вече знаеш ли кога? Когато дойдат старините и обърнеш погледа назад, тогава ще гледаш как си минал през едно, през друго, тогава ще разбереш защо си изпитвал болка, защо едно и защо друго - Бог ще ти го обясни.

Превод от гръцки: Константин Константинов{jcomments off}